

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

МАТЕРІАЛИ

**II Всеукраїнської науково-практичної конференції
молодих учених з нагоди Міжнародного дня науки та
Дня працівника сільського господарства**

**«СУЧАСНА НАУКА:
СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ»**

10 листопада 2020 р.

м. Херсон

УДК 001(082)

С91

Редакційна колегія:

Відповідальна за випуск - голова Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів та молодих учених, ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» **М.П. Нікітенко**

За редакцією

доктора сільськогосподарських наук, професора, ,
проректора з наукової роботи та міжнародної діяльності
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» **О.В. Аверчева**

Сучасна наука: стан та перспективи розвитку у сільському господарстві:
матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених з
нагоди Дня науки, 10 листопада 2020 р. – Херсон, 2020. – 130 с.

У матеріалах конференції висвітлено науково-практичні результати та інноваційні досягнення аграрної науки за тематичними напрямками: сучасні агротехнології в рослинництві, овочівництві та садівництві; землеробство, агрохімія та ґрунтознавство; технологія виробництва та переробки продукції тваринництва; проблеми раціонального використання водних біоресурсів; розвиток економічних відносин в аграрному секторі (економіка, менеджмент, маркетинг, адміністрування, облік, аналіз, контроль, аудит, оподаткування). Результати наукового пошуку можуть бути використані для визначення пріоритетних напрямів подальших досліджень, формування нових наукових ідей. Для здобувачів вищої освіти, аспірантів, викладачів, наукових співробітників, фахівців сільськогосподарських підприємств.

© ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет», , 2020

- с.
5. Ткачова І. В. Чистопородне розведення коней в умовах обмеженого генофонду. *Науково-інформаційний вісник біолого-технологічного факультету*. ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет». Херсон : ВЦ «Колос», 2018. Вип. 11. С. 66–73.
 6. Тваринництво України 2018: статистичний збірник / *Державна служба статистики України*. URL: www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/05/zb_tu2017pdf.pdf
 7. Соболев О. М. Стан та шляхи удосконалення системи ведення конярства робочо-користувального напрямку Херсонської області. *Науково-технічний бюлетень Інституту тваринництва НААН*. 2019. № 122. С. 198-208 <http://hdl.handle.net/123456789/2589>

ВЕДМЕДЕНКО О.В.

к.с.-г.н., доцент

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

КОВАЛЕНКО В.В.

*здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
першого року денної форми навчання*

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

СУЧАСНИЙ СТАН ГАЛУЗІ СКОТАРСТВА В УКРАЇНІ

Вступ. Однією з основних задач сільського господарства країни є забезпечення її продовольчої безпеки. За період формування ринкових відносин молочне скотарство зазнало значних негативних кількісних і якісних змін, що охопили всі основні процеси, які характеризуються зменшенням поголів'я тварин, спадом виробництва, руйнуванням генетичного і виробничого потенціалу галузі, зниженням ефективності виробництва. Молочне скотарство є основною ланкою молокопродуктового підкомплексу, ефективне функціонування якого переважно визначається рівнем розвитку виробництва в даній галузі [1].

Основна частина. Характерною рисою молочної галузі України є те, що вона функціонує у надзвичайно великому діапазоні від натурального виробництва в особистих селянських господарств до сучасних спеціалізованих молочних підприємств.

Загальна чисельність корів станом на 1 вересня 2020 р. скоротилася на 6,2% до 1,7 млн. голів. Скорочення в розрізі секторів було практично на рівні: у промислових підприємствах загальне стадо скоротилося на 5,3%, до 424,7 тис., а в господарствах населення – на 6,5%, до 1,3 млн. корів. У промисловому секторі приріст утримання корів спостерігався лише в Тернопільській області – плюс 2,4%, до 12,6 тис. корів. Решта областей продовжували скорочувати поголів'я. Найбільше падіння відбулося в господарствах Рівненської та Одеської областей – мінус 23% (9,3 тис.) та 18% (6,8 тис.), відповідно. Не зважаючи на продовження тенденцій до скорочення поголів'я у промисловому секторі, обсяг виробництва молока промисловими фермами залишається стабільним, що свідчить про стрімке підвищення продуктивності молочно-товарних ферм, що залишаються в бізнесі. В той же час, у присадибному секторі за цей період приріст продемонстрували господарі Рівненщини – 67 тис. голів (+1,2%). А найбільше скоротили утримання корів господарства населення Чернігівської та Херсонської областей – по мінус 18,4% (до 46,6 тис. та 45,2 тис. голів, відповідно) [2].

За вісім місяців 2020 р. в Україні вироблено 1,33 млн. т. молочної продукції, що на 3% менше (-45 тис. т.), ніж торік. Помітним виявилось скорочення виробництва молока питного різної жирності, об'єми якого скоротилися на 7,1%, до 572,3 тис. т., порівняно з минулим роком. При цьому його частка у структурі виробленої продукції скоротилася із 46% у минулому році до 43% у нинішньому. Тим не менше, питне молоко має найбільшу структурну частку у виробництві в перерахунку із натуральних показників [3].

За підсумками трьох кварталів 2020 р. на молокопереробні потужності надійшло 2 млн. 724,4 тис. молока, що на 8,2% менше, ніж за відповідний період минулого року. 2 млн. 543,1 тис. т. молока було закуплено за двома напрямками: від промислових ферм – 1 млн. 949,2 тис. т, або 76,6% та від господарств населення –

593,9 тис. т (23,4%). Надходження від промислового сектору знизилося на 2,2%, а від населення – на 15% [4].

Разом з тим, структура надходження молока на заводи від промислових ферм мала наступний вигляд: 34,4% екстра, 33,3% вищого гатунку, 31,4% першого та 0,7% другого гатунку [5].

Група кисломолочних продуктів, яка займає друге місце у структурі (20,4%) також зазнає втрат в межах 3%. Загалом, за вісім місяців свіжої кисломолочної продукції було вироблено 271,2 тис. т., що на 84 тис. т. менше, ніж торік. Падіння виробництва відмічається у групі твердих сортів сирів, яке складає майже 9%, до 52,5 тис. т. Ситуація із виробництва цієї групи сирів продиктована падінням попиту на внутрішньому ринку через конкурентну імпорتنу пропозицію з боку Європейського Союзу. Частка сирів у виробництві молокопродукції на даний час складає 9,3%.

Виробництво основних біржових молочних товарів, які в тому числі реалізуються на зовнішніх ринках, має різнонаправлену динаміку. Зокрема, сухого знежиреного молока у поточному році вироблено на 4,3% більше, ніж торік – 28,2 тис. т. При цьому кількість виробленого масла (до 85% жирності) залишається нижчою на 3%, 60 тис. т. Не дивлячись на відчутний дефіцит молока, який відмічається другий рік поспіль, ця біржова пара впродовж карантинних обмежень демонструє навіть ріст виробництва, що зумовлено тимчасовим надлишком молока, який з'явився в результаті активного падіння попиту на інші молочні продукти. Відносна частка масла у структурі молочної продукції складає 4,5%, СЗМ — 2,1%, молока згущеного — 1,8%, вершків незгущених — 3,2%.

Казеїн – один з чотирьох видів молочних продуктів, виробництво якого у поточному році є стабільно вищим, порівняно з минулим роком. За вісім місяців його вироблено 4,5 тис. т., що на 1,8% більше, ніж торік. Структурна частка його досить мала – 0,3%, проте це найдорожчий продукт молочної переробки і навіть в таких об'ємах виробництва він вносить відчутний вклад у експортні валютні надходження [3].

В умовах сезонного зниження виробництва молока та на фоні наростаючого дефіциту, передусім з боку домашнього сектора, темпи підвищення цін нагадують минулорічні, але з деяким запізненням. Найактивніше зростає вартість першого гатунку, «компенсуючи» всі втрати, які відбулися впродовж весняних місяців. В період жорсткого карантину та падіння попиту найбільше здавала свої позиції ціна першого гатунку, а в травні вона вже була на рівні минулорічних показників і тривалий час утримувалась на таких позиціях. Середня ціна екстрагатунку зросла на 31 коп., до 11,16 грн./кг., вищого – на 43 коп., до 10,73 грн./кг, а першого – на 56 коп., до 10,12 грн./кг. Вартість середніх та великих партій молока екстра класу по регіонах коливається в наступних діапазонах: північ та центр — 10,9-11,40 грн./кг, південь та схід — 10,8-11,40, захід — 10,7-11,30 грн./кг. Фаза росту цін в останні два роки перевищує очікування на ринку. Це зумовлено відчутним дефіцитом сировини у переробників, звідки впливають важко прогнозовані стрибки вартості. З іншої сторони, підвищення цін зумовлене суттєвим подорожчанням кормового комплексу, яке відмічається нинішньої осені [6].

Висновки. З метою підвищення економічної ефективності молочного скотарства, зниження собівартості молока, покращення його якості є інтенсифікація виробництва молока, підвищення рівня годівлі тварин, продовження впровадження комплексної механізації і автоматизації виробничих процесів, не тільки у промислових господарствах, а і у фермерських господарствах, використання високопродуктивних спеціалізованих порід молочного напрямку продуктивності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Самайчук С. І. Сучасний стан та перспективи розвитку молочного скотарства в херсонській області. Ефективна економіка. 2020. № 5. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7878> (дата звернення: 04.11.2020). DOI: 10.32702/2307-2105-2020.5.62

2. Поголів'я корів продовжує скорочуватися. *Асоціація виробників молока* : веб-сайт. URL: <http://avm-ua.org/uk/post/pogoliva-koriv-prodovzue-skorocuvatisa> (дата звернення: 04.11.2020).

3. АВМ за даними ДССУ. За вісім місяців в Україні недовироблено 45 тисяч тон молочної продукції. *Асоціація виробників молока* : веб-сайт. URL: <http://avm-ua.org/uk/post/za-visim-misaciv-v-ukraini-nedovirobleno-45-tisac-ton-molocnoi-produkcii> (дата звернення: 04.11.2020).

4. Аналітичний відділ АВМ. Надходження молока на переробні заводи знизилося. *Асоціація виробників молока* : веб-сайт. URL: <http://avm-ua.org/uk/post/nadhodzenna-moloka-na-pererobni-zavodi-znizilosa> (дата звернення: 04.11.2020).

5. Аналітичний відділ АВМ. Скільки і якого молока закупають для переробки. *Асоціація виробників молока* : веб-сайт. URL: <http://avm-ua.org/uk/post/skilki-i-akogo-moloka-zakupovuut-dla-pererobki?milku=1> (дата звернення: 04.11.2020).

6. Аналітичний відділ АВМ. Молоко-сировина знову дорожчає. *Асоціація виробників молока* : веб-сайт. URL: <http://avm-ua.org/uk/post/moloko-sirovina-znovu-dorozcae> (дата звернення: 04.11.2020).

ГУСЄВ І. О.

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти другого року навчання

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

КОРБИЧ Н.М.

к. с.-г. н., доцент, науковий керівник

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

ДОВЖИНА ТА ТОНІНА БАРАНЦІВ ТАВРІЙСЬКОГО ТИПУ АСКАНІЙСЬКОЇ ТОНКОРУННОЇ ПОРОДИ

Вступ. Подальше підвищення вовнової продуктивності овець тонкорунних порід обумовлено використанням кращого світового генофонду і вимагає розробки нових методів оцінки тварин, для більш покращеного і удосконаленого розвитку вовнової продуктивності. Шляхом селекційної роботи отримано таврійський тип асканійської тонкорунної породи, продуктивні особливості якого потребують